„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: К. 24 или 30 дин
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова

Број 78. У Новом Саду, у уторак 3. (16.) јула 1901. Година XVII.

Немили изгледи.

На широким и плодоносним пољима наше отаџбине у пуном је јеку жетва, али наши економи уздишући жању ове године плод свога големога труда. Још пре него што је летина дозрела, службени извештаји министарства пољске привреде прорицали су нам жетву лошију од осредње, а сад, кад оштра коса већ обара класје, виде наши економи с тугом у срцу, да ће овогодишња жетва бити лоша. За нас у овој земљи, којима је главни приход земљорадња, то је од великог замашаја, јер од добре или лоше жетве зависи не само добробит појединих економа, него и државе, која са земље скида највећи део пореза.

Што је ове године жетва тако лоша, узрок је то, што је време ове године било врло нестално, ћудљиво. Суша и киша ове године не беше подељена како треба и велика променљивост времена веома је шкодила усевима. Овога лета чешће је владала претерана припека, коју је на много места замењивала страховита бура са ледом; лед је учинио грдне штете усевима, а што је лед поштедио, то је страдало од непрестаних јаких киша.

Услед тако неповољних метеоролошких прилика наши економи су ове године — можемо слободно рећи — страдали, а кад код нас економи страдају са храном, онда то осећају и сви остали сталежи; јер ако економ нема новаца, онда он не може да троши индустријске производе, које му трговина пружа. По званичном министарском извештају овогодишњи род хране у Угарској изнеће скоро три милијона метарских цената мање него лањски, а та разлика од три милијона метарских цената на просто значи то, да ћемо ове године имати око шездесет милијона круна мање прихода него лане. Ваља пак знати, да и лањска жетва, а и она од пређашњих година беше или осредња или нешто мало боља од осредње.

Сваком нашем економу, који рачуна с приликама, мора се чело набрати од бриге, кад види, како му се ове године наградио мучни рад. Та његова брига мора бити још већа, кад помисли на то, да држава неће да зна за рђаву годину, већ тражи свој порез сав да се наплати; а државни порез и остале дажбине достигли су код нас већ врхунац, тако да оно, што донесе земља, скоро све оде на те огромне издатке и економу врло мало остаје; то нарочито осећају мале газде.

Но у том злу још је веће зло то, што позвана пијаца економа наших, берза, неће да води рачуна о томе, да-ли је роддобар или лош, већ одмерава цену храни онако, како њој иде у рачун, не марећи за интересе економа. Кад економ скине род са земље, он мора одма да један део и продаје, да подмири најпрече потребе. Берза ту околност употреби, па ма била и лоша година, обара цену храни зато што неко време има понуде, па тек онда „милостиво“ диже цену храни, кад је жито већ у цепу берзанских спекуланата, те ови почну да спекулирају између себе, а јадни економ мора да гледа, како кривоноси берзански готовани пуне своје џепове његовом крвавом муком. Цене храни тек онда су високе, кад је економ приморан, да купује натраг своје жито, које је будзашто продао.

Тако пролазе економи свуда, а нарочито мале газде код нас. По нашим селима наш земљораднички народ двоструко страдава. Буд они од горе обаљују цену храни, туд се размиле још и грошићари, који на своју руку још више обале цену храни, а притесњени сељак мора да прода будзашто своју храну, тако да кад би он хтео да урачуна и свој труд, морао би увидети, да је управо забадава радио. Но и Боже помози, ако економ прода храну и одма је извезе купцу, али зло је с онима, који продају храну „у зелен“, још док се и не зна, каква ће бити храна и цена јој! Знамо, колико је њих због тога пропало, особито у нашем српском сељачком свету. Колико је красних српских породица тако дошло до просјачког штапа! Лакомисленост је код већине наших ратара, што то раде, јер то продавање хране „у зелен“ неизмерно шкоди продавцу и онда, ако година прихвати, али ако омахне, онда је пропаст готова. Замислите, шта ће бити на пр. на јесен са онима, који су лакомислено продали храну у напред! Жетва је омахнула и многи неће моћи одговорити својој обавези, и онда је зло готово; бездушни кајишар неће штедити своју жртву, нити ће марити штогод за то, што је година омахнула; он ће немилосрдно да истера своје потраживање и још двоструко толико кајишарске камате. У новије доба судови су почели бити строжији против тих купаца хране у напред и неколико чивутских житарских трговаца осуђени су због кајишарења, кад су тужени, да су куповали храну у напред и после упропашћавали људе, кад који продавац није имао да даде хране, на колико је узео новаца од Чивута. Но кр. курија је све те осуђене кајишаре ослободила и они ће и даље терати свој занат...

И ова година, како се сад већ несумњиво види, омахнуће и многи и многи, који није рачунао, да то може наступити, горко ће се кајати, ако свој домазлук није паметно удесио. Овакове несреће треба наш народ да науче штедњи и рационалном газдовању, јер у данашњем претешком времену, где смо и економски у незгодном положају, само ће нам то бити спас, ако се и економски оснажимо и учврстимо, јер ако смо економски снажни, онда ћемо се сигурније и лакше моћи одупрети и на политичком пољу, са кога хоће да нас сасвим стерају. Ова неродна година не треба зато да баци наш народ у очајање, већ треба да му буде опомена, да што више штеди и што racionalнije живи, како би га оваки удари затекли спремна. Зато и опет велимо нашем народу: Штеди и паметно ради!

Rusticus.

Нови Сад, 2. јула 1901.

— Са више страна наши начелни пријатељи питају нас, је-ли истина, да се у Великом Бечкереку сазива **велики автономни збор** ради сазива нашег народно-црквеног Сабора, и да-ли је то учињено у споразуму са српском народном слободоумном странком.

На та питања одговарамо, да српска народна слободоумна странка за читаву ту акцију ништа не зна, нити је нашу странку ико досад ма само и известио, да се намерава такав збор држати, а још мање позвао, да ступи у споразум ради одржања тога збора.

Ако се дакле с које стране што у том погледу ради, то је без знања наше странке; а по себи се разуме, да **у ономе, што се без наше странке ради, не могу људи наше странке ни учествовати.**

Сметње новоме васељенском патријарху.

Бечка „Информација“ има из Цариграда допис од 21. јуна, у коме се говори о сметњама, које се од стране отоманске владе још сада, на првом кораку, чине новоме васељенском патријарху Јоакиму III. Тај је допис са сваке стране интересатан, те га за то овде и саопштавамо нашим читаоцима. Допис гласи:

Тек што је наименован, патријарх Јоаким III. има да се бори с највећим тешкоћама разне врсте. Истина га је султан примио врло љубазно и демонстративно га одликовао; па и велики везир био је сама љубазност према њему. Али овај службени пријем нема никаква посла с гледиштима и мишљењима турске владе. На Порти у Јоакиму III. признају главу грчке цркве, којој припада скоро већина становништва у Турској, а пошто знају и његове односе с руским посланством онда су сасвим природно врло учтиви према њему. Али то је у једно и све, што нови патријарх може очекивати од турске владе. Бар за сада турски власници као да нису вољни ићи на руку Јоакиму III у реформама, које он мисли увести. На против, у добро обавештеним круговима прича се, да је између новога патријарха и министра спољних послова Тефик паше већ дошло до озбиљних неспоразума.

Ствар се у првом реду тиче потврде скопског митрополита, коју је српски посланик генерал Грујић ту скоро опет изнео на дневни ред. У заузимању да ту потврду најзад издејствује, г. Грујића потпомажу руски посланик и патријарх. Приликом своје посете код Тефик паше поменуо је патријарх Јоаким и ту ствар, врло важну за ред у грчкој цркви, али је добио одговор, да кад је синод учинио своју дужност, све је остало ствар владе, која не може трпети да јој се споља одређује тренутак кад ће што учинити или не учинити. Г. Грујић добио је сличан одговор и разуме се телеграфски саопштио га својој влади, која се жалила руској влади због овога неоснованог одлагања. Ни у питању о егзархату није се дошло до споразума између патријарха и Тефик паше, јер Турска и не мисли на укидање егзархата.

У опште, околина се патријархова жали на неучтивост, којом га је примио мини-

ЛИСТАК.

Под зидом.

— Црта из француско-немачког рата. —

Написао: Јосиф Монте.

(Свршетак.)

III.

— Врло си доцкан дошао, синко — рече капетан. — Јутрос сам издао и последњу капу, а у благајници нема већ ни пребијене паре.

Пјер Лонгр је стајао ожалошћен и збуњено је чупкао крај своје горње одеће. Капетан је баш тада, у пратњи петорице-шесторице простих војника ступио на степенице гостионе. Пјер га стаде преклињати:

— Зар нема начина, да и ја с њима одем?

— Сто му мука, да богме да нема, већ ако си кадар сам платити за своју опрему... А то ниси.

— Богме нисам.

— Онда, синовче, не остаје ти друго, него да ступиш у који пешачки пук, који овуд прође.

— Али ја нисам то хтео. Волио бих ићи са господином капетаном, већ само за љубав другова...

Пјер Лонгр га је тако очајним лицем гледао, да капетан није могао издржати а да се не насмеши.

— Немој да жалиш, синовче, и на другом месту можеш тако исто изгубити главу, као и с овима.

— Јест, само што је то сасвим нешто друго.

— Та да, онако неће бити толика наслада, али шта да се ради, кад се не може.

Пјер Лонгр хтео је у огорчењу капу о земљу да лупи.

— Капетане, рече у тај мах један глас.

— Шта је?

— Имам уштеђених пет франака. Поклањам их на опрему овога човека.

— Како се зовеш?

— Андрија Жерар, господин' капетане. Јутрос сте ме уврстили.

— Одиста. Добро, запитајте тог човека, да ли ће их примити?

— Како ти је име?

Пјер Лонгр баш је отворио уста да одговори, кад неки непознати, гурнувши у страну два франктирера, ступи у полукруг, који се пред степенима начинио беше.

— Молим за првенство, — рече.

Могло му је бити око четрдесет година, огромна људа, а лице му је покривала дуга плава брада. Француски говорио је са врло оштрим енглеским нагласком.

— Ви хоћете да платите за опрему овога човека?

— Хоћу, — одговори странац. — И још на једну опрему.

— А за кога?

— За себе. Па и за још десет, ако је по вољи.

Капетан га је зачуђено посматрао.

— Ко сте Ви, господине?

— Корнелије Ламбер од фирме Ламбер и друг, зејтина, нафте, петролеума у Чикагу.

И пошто га је капетан чудећи се мерио очима, брзо, испрекидано настави.

— Време Вам је скупо. Исто и мени. Стари ми беху Французи, хугеноте, после нантског едикта изгнани. Кући се више враћали нису, ни прадед, ни дед ми, ни отац, па ни ја. Породица нам се врло обогати. Има нас два брата. Ја сам старији, четрдесет ми је година, здрав сам, неожењен. Успомена на стару отаџбину очувана је код нас кроз све време. Рекао сам Ламберту млађем: „Остани ти овде да потпомажеш фирму, ја идем Француску да потпомогнем. Дошао сам амо да с вама пођем. Примате-ли ме?

— Сам Бог Вас је послао, господине — рече капетан. — Заједно с тобом, синко, — дода окренувши се Пјеру Лонгру. — И тако нас је сад. са два добра војника више.

Пјерово се лице од радости заруменило па приступи странцу:

— Је-л' истина, господине, да ћете Ви платити опрему за мене?

— Врло радо! — одговори овај.

— Онда — рече младић, ухвативши га за руку, — реч дајте, поштени човече!

Па пруживши другу руку Андрији Жерару узвикне:

— Заједно ћемо живити, заједно умрети, сва тројица.

IV.

18. октобра.

Драга Марија,

Затворени смо у Шатодину. Пруса је дванаест хиљада, а нас око хиљаду и двеста. Али ипак зато сад је већ шест сахата, а од подне се боримо. На предстражи смо на железничкој станици. Перо, мастила и папира имам... Употребио сам прилику, да ти напишем ово неколико редака. Да-ли ћеш их примити? Ноћас сам сачинио један сонет месецу. Сутра ћу ти га послати, ако ми Пруси оданде од доле дивит не превале... Загрли у име моје наше старе родитеље.

Љуби те: Андра.“

„Уторак.

Добри оче и добра мајко,

Чини ми се да зло стојимо. Али ипак будите задовољни. Само данас сам оправио на онај свет осморицу обешењака. А још нисам избацио последњи метак. Сиромах Франсоа освећен је. Бог вас благословио, драги родитељи, не плачите јако.

Ваш син: Пјер.“

„Шатодин (Ер-ет-Лоар) 1870. 18./10.

„Драги Цое,

Није нужно да шиљеш умољену упутницу. Новац ми већ више није нуждан. Сутра ћу већ бити мртав. Пошаљи двадесет хиљада долара француским рањеницима и данашњим да-

стар спољних послова и како је према њему поступао. И ту се опажа стара разлика између обећања и дела Портиних. Султан и велики везир уверавали су Јоакима III., да ће га турска влада искрено помагати у решавању тешких задатака, пред којима се налази. Али чим је патријарх изишао с позитивним предлозима, дочекали су га патмурено и свратили му пажњу на немогућност, у којој се турска влада сада налази да приступи решењу ма каквог озбиљног питања.

У ствари, у садашњим запетим односима(?) са Србијом Порта ни најмање није вољна да води рачуна ма о каквим захтевима њеним. Нереди у Старој Србији и Македонији, које ја сама Порта приредила, сад јој служе као изговор за одбијање потврде Фирмилијана. И ако гони Бугаре у Македонији, Порта неће ништа да предузима против егзархата, који је главни ослонац бугарских народних тежњи. Баш је у интересу турске владе да се не дође ни до каква споразума, јер би он могао бити опасан за целокупност турске царевине.

Докле Јоаким III. ради на заједници Грка са Србима и Бугарима, дотле поједине грчке владике у Македонији, потпомагане од турских власти, настављају свој шовинистички рад. Они се користе тешким положајем, у коме се налази српско и бугарско становништво те покрајине, те свуда уводе грчке школе. Благодарећи предусретљивости турских власти, они су успели да затворе многе српске школе, па чак и неке цркве, и да насилно увећају број грчких свештеника и учитеља.

Дакле, у његовој тежњи да уведе ред у грчкој цркви, против Јоакима ће бити не само турска влада но чак и грчке владике, који живе од садашњега нереда. Његов је задатак тежак, а ако се може закључити по концима, које сада почињу прести, он и сада, као и пре 15 година, лако може бити жртва свога савесног рада.

Нови Сад, 2. јула 1901.

— **Пут српског краљевског пара у Русију.** Као што из Београда јављају, српски краљевски пар ће се 10. септембра о. г. кренути из Смедерева лађом до Ренија, где ће их дочекати дворски воз руског цара. У њиховој пратњи биће више руских дворских достојанственика, које ће цар изаслати пред њих, а на свакој станици дочекаће их војничка почасна стража.

У свези с овим путовањем „Берлинер Локаланцајгер“ пише, да ће краљ Александар и краљица Драга по савету руског цара посетити и бечки двор. Но сумња се, да ће та вест бити истинита, јер односи између бечког и београдског двора нису баш најбољи због тога, што бечки двор у своје време није хтео да пристане на то да се мртво тело краља Милана пренесе у Србију и тамо сахрани.

— **Догађаји у Гусињу.** О последњем крвавом догађају у околини Гусиња, о коме смо већ јавили, доноси последњи број „Гласа Црногорца“ овај полуслужбени коминике:

„Лицем на Видовдан њеки Зеф Деда Латинин из Вишњева близу Гусиња запао је с друштвом у бусију код млина у Брезовици, и ту су убили Марка Митрова Малишића, који је са сином туда наљегао у млин. Син Марков убије исти час Зефа, па и сам ту погине. У то притрче Брезовичани и убију млинара Нуцу Срдановића и сина му ранише. Ту је остао још тешко рањен Зако Костов, који је сјутри дан и умро. Ови Брезовичани су сви Рајковићи. Њихова ђеца прибјегла су у нашу границу, људи су прели којекуда по гори, а саме су жене код кућа остале.

Усљед тога догађаја један баталион низама изашао је на планину Мокру и ту се утаборио, те није допуштао нашим поданицима нигдје да пређу границу на њихове ливаде и пасишта у турској граници. То је још више смутило наше поданике, већ огорчене страдањем своје браће Срба Брезовчана; али су наше пограничне власти то народно огорчење знале задржати.

Уз то је Књажевска влада преко свога посланика у Цариграду телеграфично обратила пажњу Високе Порте на озбиљност пограничног положаја, одбијајући од себе одговорност за све зле посљедице, које могу отуда слиједити, и у исто доба тражила је нашим поданицима слободу уживања њихових пасишта и ливада у турској граници.

Висока Порта одма је строго наредила, да се обезбједи нашима уживање ливада и пасишта у Мокрој, а Брезовчанима њихов живот и опстанак, те да се успостави потпун мир и ред погранични.

Тако хвала доброј вољи и енергији једне и друге владе, одма се стало на пут злу, које је могло имати много рђавих посљедица, на које су можда његови виновници и циљали...“

Политички преглед.

— **Угарска** Гроф Стеван Тиса, као што знамо, одавно тежи да седне на министарску столицу, али некако му се ова увек измакне. Ужививши се у Банфијев систем, није син Коломана Тисе дуго могао да се спријатељи са новим, Селовим „поретком“. Час-по па је опонирао Селовим намерама и већ се говорило, да ће на идућим изборима Тиса- Банфијина клика поставити своје кандидате, но најпосле је Тиса увидео, да тако неће доћи до своје цели, окануо се тога начина и окренуо други начин. Прошле недеље држао је наиме у Угри говор пред својим бирачима и ту је отворено признао, да је члан садашње либералне странке и славио је Селов систем. шат од сада буде боље среће.

— **Састанак владара у Немачкој.** Око половине месеца августа држаће немачки цар Виљем II. велику војничку смотру у Мајнцу. На ту смотру доћи ће и енглески краљ Едуард VII., који ће становати у Хомбургу, и руски цар Никола II., који ће становати у Волфсгартену код Дармштата. Немачка за сада стоји добро с обадве ове државе. па с тога није чудо што се на њеном земљишту први пут састају енглески краљ и руски цар. Између Енглеске и Русије односи су прилично заоштрени, јер се њихови интереси на много места укрштају, па с тога постоји вечита опасност, да се њихово супарништво не изроди у оружан сукоб. Пријатељи мира мисле да ће овај састанак владарски бар за сад ублажити противности и за најближу будућност уклонити могућност великога рата.

Дописи.

Чаково, 22. јуна. (Стечај на учитељско место). У ред најбољих српских учитељских места спада и учитељско место у Чакову. Стечај на то место истина да је са добрим дохотцима расписан, али је уједно и јако претрпан. Не бисмо имали шта против рећи, јер ће изабрати учитељ за сваку прихваћену дужност добро и награђен бити. Да-ли ће пак исти доспети да савесно све дужности отправља, или ће поједине само добро и савесно, а остале тек површно вршити, то ће после избора најскорија будућност казати. Ако-ли школску наставу у редовној, поФторној и шегртској школи савесно вршио буде, у св. цркви појао, уз то још и перовођске и општинске ствари у добром реду држао, рачуне водио, онда о хоровођству не може ни говора бити. Хоће-ли се пак у хоровођство упрегнути, онда школу мора пренебрећи, настава мора ронити. Такове стечајеве са нагомиланим дужностима не би требало расписивати, нити их виша власт дозвољавати. Један човек све то савесно вршити и на толике се дужности раширити у опште не може. И поред толиких дужности и несавладљива рада ипак ће се леп број компетената пријавити и за учитеља тражити, јер знатне своте привлачиће их, и сваки ће се за љубав тих доходака свију дужности примити, но да ли ће све дужности савладати моћи, да-ли неће том терету подлећи, то је питање.

Што се и учитељство у материјализам увлачи. није ни чудс, јер примамљиви стечајеви прилике пружају. Што се учитељство кулучењем и натоваривањем са деведесет и девет дужности товари, па и у хоровођство упрегнути даје и свотама од јутра до касно у вече робује и себе раскида — на све то га гони бедно стање његово, а и поједине општине, што преко стечајева то захтевају.

Чаковцима ако је стало сâмо до учитеља онда треба да му једино школу даду а не и музику. Шта ће са већим мâром, бољом вољом и савесношћу учитељ отправљати, кад све не може а ни времена нема? Једно мора запустити а у таковим случајевима обично се оно, што је најглавније, (н. пр. школа) запушта.

Но ма да су Чаковци јако погрешили што су намислили да толике дужности у једну личност, у једног човека збију, ипак се од њих толико очекивати може, да ће приликом избора своју грешку поправити тиме, што ће пред очима имати на првом месту важност школе и нешке наставе, што ће прво гледати да себи изабере ваљана и слободна човека а не роба да по вас дан кулучи, што ће музикалију за споредно и мање потребно сматрати, кад већ и тако за ту струку позваног ликовоћу свог имају. Та учитељев је позив једино да васпитава, да ум просвећује, а не да и песму негује на уштрб наставе. Учитељу школу дајте! За школу опет само бирајте, учитеља који ће се једино за подмладак бринути и усавршавати га и од деце стварати ваљане и просвећене људе српском народу.

Хоће-ли Чаковци схватити кога треба да бирају за учитеља и ради чега да га бирају, идемо да видимо.

Чаковац.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који се на другу четврт. односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда, ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност. Ми смо заиста према својим претплатницима до крајњих граница предусретљиви.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којим корача. Трудићемо се, да и од сада свој лист одржимо на висини српског новинарства.

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . .	24 кр. или 30 дин.
На по године . .	12 кр. или 15 дин.
На четврт године .	6 кр. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 2. (5.) јула 1901.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 2. јула 1901.

— **Погодишњи парастос дру Светозару Милетићу.** Српска црквена општина новосадска приредила је у суботу, 30. јуна о. г. у овдашњој саборној цркви погодишњи парастос нашем великану и мученику-борцу дру Светозару Милетићу. На парастосу чинодејствовао је Његово Високопреосвештенство епископ бачки г. Митрофан Шевић уз асистенцију пречасне господе: проте Милана Ћирића, пароха Зарије Станковића, Божидара Поповића, Ђорђа Велића, Веље Миросављевића, капелана Јована Вујина и придворних ђакона Георгија и Никанора. С једне и с друге стране цркве држали су дуплире са запаљеним воштаницама чланови овдашње српске занатлијске задруге, а више чланова српског занатлијског певачког друштва „Невен“ појало је на парастосу. У цркви беше, осим породице незаборављеног покојника, много овдашњих Срба из свих слојева, а и са стране је дошло више њих, да својим присуством на овом парастосу одају почаст успомени великога Србина. После парастоса учињен је помен и на гробу Милетићеву.

Нека је велезаслужном и незаборављеном борцу нашем, дру Светозару Милетићу, вечан спомен међу нама! Слава му до века!

— **Испит у забавишту.** У овдашњем српском православном забавишту одржаће се овогодишњи јавни испит у четвртак 5 (18.) јула о. г. Почетак је у 9 сати пре подне.

— † **Тома Адамовић.** У Алибунару је преминуо ових дана тамошњи адвокат Тома Адамовић. Покојник беше човек добра срца и благе нарави, а као стручњак беше на свом месту, због чега је у Алибунару и околини цењен био. За покојником тугује г. Јован Адамовић, судски бележник у Ковачици. Нека је покојном Томи Адамовићу лака црна земља и вечан спомен међу нама!

— † **Тодор Арсеновић.** У Панчеву је умрео од капље ономад на ноћ тамошњи уважени грађанин и трговац Тодор Арсеновић. Са својих одличних особина покојни Арсеновић ужи-

---

ном закључи моју конту. До виђења на другом свету!

Твој брат: Корнелије.“

— Јест, — узвикне Андра Жерар, — само што није било довољно писма написати. Како ћемо их послати?

— Пошта је изгорела — примети Корнелије Ламберт.

— А поштари су зацело мртви — настави Пјер.

— Ипак морамо наћи начина! — понављао је Андрија, ходајући горе-доле.

Наједаред се лупи по челу.

— Имам једну идеју! — викне.

— Шта?

— Војна болница, доле у предграђу...

— Но па...?

— Имам једног ранара познаника из Нанта. Њега чува црвени крст. С тим ће ваљда моћи изаћи ван убојне линије. . Њему ћу однети та три писма!

— Болничари су одавде на пет стотина метара — рече Пјер. — Донде вас могу и десет пута убити.

— Десет пута не, — исправи га Американац, — али један пут зацело.

— Ех! — узвикне дечак, — кроз десет минута или кроз један сат, то на једно иде. Покушаћу бар.

И зграбивши из руку пријатеља писма, искочи кроз један изгорео прозор и нестане га.

— Честит дечак! — рече Пјер Лонгр, када је од изненађења себи дошао.

— Врло честит, — потврди Корнелије с потпуним убеђењем.

Напољу је пушчана ватра, што се мало стишала била, двоструком снагом наново отпочела. Као грâд сипала је на зидове станице киша од танади, коју је од времена на време прекидало оштро звиждање бомбе, па онда њена силна експлозија. И сваким минутом растао је метеж убојна ватра, раздирући црни огртач ноћи.

— Бесне псине! — мрмљао је Пјер Лонгр. — Зар су ти већ полудили од беснила?

С тим се промоли кроз прозор тако, да му се и двадесет танади могло на једаред у прса зарити.

— Гле кукавице! — узвикну, — упалили варош!

Одиста, на крају предграђа, с леве стране огроман црвен пламен дигао се небу.

— То је паклена ватра! — узвикну Пјер. — Још никад нисам видео да се ватра тако брзо шири.

Не, — добаци му Корнелије Ламбер мирно, није то паклена ватра, него од петролеума.

— Мислите?

— Знам на сигурно. Познајем га. Тргујем с њим.

— Ох, скотови! — узвикну Пјер. — Само им је још то фалило.

Наједаред, у непосредној њиховој близини одјекну труба. Франктирери су већ на том били, да ће их непријатељ опколети у станици. Капетан је издао заповест да се повлачи унутра у варош.

Пјер и Корнелије осташе последњи и изгледаху кроз прозор, кроз који се Андрија удалио.

Не можемо овако отићи, — рече Пјер. — Морамо дочекати малог.

Корнелије, одобравајући, климне главом.

Чекали су. Пушчана је ватра напољу све јача бивала, сваки час је све ближе долазила. Пруси већ нису могли бити даље од двеста метара. Поред румене светлости од ватре, која је сада већ цео обзор обузела, јасно се могли видети светли врхови пруских кацига, где се сјаје на све стране. За пет минута ће овде бити.

Пјер Лонгр и Корнелије Ламбер нису се мицали.

Наједаред се издиже једна црна сенка пред прозором.

— Ево малога! — узвикну Пјер.

Сенка се љуљала. И пред изгорелим прозором паде на леђа.

— Господе Боже! — узвикну Пјер. И за трен ока створи се крај тела Андрије Жерара и издиже га као перце какво.

— Је-ли рањен? — питао је, ступивши ближе Корнелије Ламберт.

— Јоште како... Можда је и мртав.

Андра отвори очи.

— Пријатељи... — шаптао је испрекиданим гласом, — писмо сам... предао... стићи ће на своје место. . Сад се спасавајте!

— Да се спасавамо? рече Пјер. — Хоћемо али с вама заједно, ако је могуће.

И подиже на руке Андрију. Дечак јаукну.

— Није вредно, — рече Корнелије. — Издахнуо би на путу.

— Онда — рече младић, ја остајем.

— И ја, рече Корнелије.

Прођоше два минута. Наједаред се зачуше кораци помешани са звеком оружја, и кроз отворену главну капију једна чета Немаца продре у станицу. Десет-дванаест њих носило је буктиње, чији пламенови за тили час црвеном бојом осветлише чекаоницу.

Кад спазише она три човека, застадоше. Пјер и Корнелије су баш тада наслонили Андрију уза зид. Кад Пруси уђоше издигоше се, оружје не беше уза њих.

— Франктарери? — рече официр познавши их по оделу. Затим се обрати својим људима: У ред!

За трен ока начини се двоструки ред.

Пријатељи... рече Андра слабим гласом—издигните ме... Хоћу стојећки... да умрем!

Њих се двојица сагнуше над дечаком, те ухвативши га испод пазува, наслонише га између себе на зид. Пруси су стојали готови да пале.

Официр издиже мач.

У тај мах клецнуше ноге Андрије Жерара, а глава му клону на Пјерово раме.

— Чујте, — рече овај тихо, гледећи на суседа — изгледа ми, да је мали умрео.

Не чини ништа — рече Корнелије. — Држимо га само.

— Живила Француска! — узвикну Француз.

— Доле с Прусијом! — узвикну Американац.

Официр махну мачем, и плотун одјекну као гром.

вао је велик углед и поштовање у пачевачком грађанству. Лака му земља и вечан спомен!

— **Нов синђел.** Г. Илариов Радонић, професор богословије у Рељеву и уредник „Источника“, произведен је ових дана у Сарајеву за митрополитског синђела. Г. Иларијон Радонић је родом из Мола, а син је тамошњег честитог и угледног грађанина г. Александра Радонића.

— **Отписивање пореза због штете од леда** По сремској жупанији обилазе сада изасланици финанцијалног равнатељства у Вуковару, који процењују штету, нанесену усевима ледом и одређују колико ће се годишњег пореза отписати народу због тих великих губитака. На жалост се показало да су општински чиновници у многим општинама врло немарни у овој ствари, те нити састављају прописаних података, нити дочекују ових изасланика, да им по дужности саопште колику је ко штету претрпио и с њима заједно прегледају уништена усеве. Ово је за највећу осуду, јер од тог немара не трпи нико други него сам народ. Баш у оваким приликама морали би му највише ићи на руку општински чиновници. Кад народ нема од своје земље никакве користи, не треба бар да порез плаћа на њу за ту годину. То му се мора учинити, кад му се већ ничим другим не помаже.

— **Дубока старост.** У Пачеву је ових дана умрло Мита Васиљевић, ратар, који је доживео 101 годину живота. Он је причао, да се 5—6 година раније родио од године 1800., те би он према томе био 105 или 106 година стар, а не 101. Он беше најстарији човек у Пачеву. До последњег свог часа добро је јео и вид му сасвим добар беше.

— **Сребрни новац у обрту.** Нико не мора у петкрунашима примити више од 250 Круна, у крунашима више од 50, у новцу од никла више од 10, а у бакарном новцу више од 1 Круне. То важи и за оне, који купе новац, те који при откупу меница и вредносних папира у ситном новцу нису дужни примити више од наведених свота.

— **Зла година.** У Србији су многи крајеви и села управо уништени од леда. Становништво је остало без сваке летине, тако да без државне помоћи не може изићи из овог бедног стања. „Трг. Гласник“ износи неке мисли, како би се народу дало помоћи у први мах, а што би осим тога требало учинити, да иметак и живот народни не буде вечито изложен случајностима и непредвиђеним губитцима. Он држи, да би се то дало постићи узајмним општим и обавезним осигурањем од града, које је уведено у неким државама. Новац за осигурање плаћао би се као прирез по вредности земљишта и усева заједно с порезом. Ако се та мисао оствари, биће ова зла година почетак једне лепе и корисне установе у Србији.

— **Планови Николе Тесле.** Никола Тесла послао је 20. јуна из Њу-Јорка једном свом пријатељу писмо овог садржаја: „Мило ми је, што ме држите за практична човека; овде ме држе за сањалицу. Ја сам истом у намери, да остварим један од мојих снова — пренос телеграфских депеша без жице преко Атлантскога Океана, поуздано ће тада и други бити вашега мишљења. Ваш одани Никола Тесла“.

— **Тимочка железница.** „Београ. Новине“ дознају из поуздана извора, да српска влада води преговоре с једном италијанско-француском финансијском групом о грађењу тимочке железнице и о продужењу пруге од Ниша преко Прокупља до турске границе Ова је пруга зато од великог значаја, што је она, како је познато, део оне велике замишљене железнице, која би имала Русију преко балканских држава спајати с Јадранским Морем. Можда ће се грађењем тимочке железнице ова замисао примакнути ближе своме остварењу, а уверени смо, да би балкански народи то с радошћу поздравили, пошто би им пао с леђа сиђи терет и они би одахнули душом.

— **Излет београдских учитеља.** Око двадесет учитеља и учитељица београдских народних школа отишло је ових дана на кратко путовање кроз Босну и Далмацију. Кренули су се најпре у Бањалуку, а одатле ће у Јајце, Травник, Сарајево, Мостар, па онда у Дубровник, Сплет, Задар и преко Реке натраг кући. Наставнике предводи школски надзорник. За свакога, а особито за онога, који поучава младеж, од велике је потребе, да упозна народ свој и земље, у којима он живи. С тога је ово врло лепа појава и желети се само мора да се овакова путовања што више одомаће.

— **Дар манастиру Студеници.** У радничкој школи београдског Женског Друштва израђен је по наруџби краља Александра и краљице Драге, веома леп и скупоцен покривач за ћивот св. Симеона Мироточивог у манастиру Студеници. Израда покривача је уметничка у погледу композиције и у начину рада. Цртеж је професора Тителбаха, а израда је била под управом г-ђе Љ. Миленковићке, учитељице у радничкој школи и у радњи Св. Љ Костића, терзије. Слика светитељева свилом је везена около је биљни орнамент златом везен, а ивице златном ресом опшивене. На покривачу стоји овај наслов: „В. Христа Бога благоверни Краљ Александар I. и христољубива превисока Краљица госпожда Драга приложише 1901“.

— **Српска Књижевна Задруга.** У првој седници управног одбора после годишњег збора конституисала се управа, изабравши себи за председника Перу Ђорђевића, за потпредседника Живана Живановића, а за пословођу Љубомира Јовановића.

— **Из Црне Горе.** На острву Бешки данас, у понедељак, освећује се црква госпође Јеле Балшићке. Ова историјска цоквица је посвећена Полагању Ризе Богородичине. На тај дан је срећно извршена операција над кнегињом Миленом у Хајделбергу. Црквица је обновљена добровољним прилозима. —

Недавно се бавио на Цетињу Венијамин Монтенегро, технички шеф телеграфа из Таранта, који је поднео на поклон кнезу Николи и престолонаследнику Данилу по један телеграфски апарат, што га је он усавршио и врло лепо украсио, а такође и један телефонски апарат, који може да ради на неколико стотина километара. На апарату су ови натписи: „Теби — Неустрашиви и храбри Јуначе Црне Горе — Биће мила ова справа — Коју измисли и подноси Ти у знак поштовања — Италијанац Венијамин Монтенегро — Телеграфски техничар — Поријеклом такође с Његуша — На бојном пољу — Она ће ти донијети прву вијест — О поразу непријатељских редова и о Твојој побједи — У миру — Напомињаће Ти — Да се Црна Гора и њезин Господар поштују и да их се боје;“ а други натпис гласи: „Његовом Краљевском Височанству — Књазу Данилу — Достојном брату Краљице Италијске — Чврстом сину Црне Горе и нади — Да у миру раденом и плодном — Добротворним дјелима — Као у ратним и јуначким подузећима — Вазда има посредника драгоцјене истине — Носиоца мудрих наредаба — Брза као Његова мисао — Тачна као његов карактер.“ Венијамин Монтенегро припада кући, која води своје порекло из XVI. века са Његуша, а која у Таранту има врло велика угледа, те је доброчинствима и племство добила. У ратовима за ослобођење и уједињење Италије такође је ова породица стекла великих заслуга. Кнез Никола одликовао је Монтенегра официрским крстом Данилова ордена и златном медаљом „За ревност“. — Дана 16. јуна одржан је годишњи испит у цетињској женској основној школи, која од почетка ове школске године стоји под непосредним надзором Софије Петровне Мертваго, начелнице цетињскога института царице Марије Испит је испао на велико задовољство свих оних, који су присуствовали на испиту. — Познати српски тенориста г. Коста Травањ приредио је на Петровдан на Цетињу концерт у Зетском Дому.

— **Јубилеј војводе Пламенца.** Педесетогодишњи јубилеј војводе Пламенца прослављен је у прошли понедељак на врло свечан начин по програму, што га је саставио одбор, коме је на челу био престолонаследник Данило. У 6 сати у јутро тај дан дошла је пред јубиларову кућу почасна чета цетињског гарнизона с војеном музиком, одала му почаст и оставила тамо стражу, барјак и вод момака. У 9 сати дошао је по војводу Пламенца у парадним колима кнежевић Данило као командант стајаће војске и одвезао се с њим пут вајеног стана на Обилићевој пољани, где их је чекао упарађен батаљон под командом Јанка Вукотића и одао им почаст. Из вајеног стана отпратио је престолонаследник јубилара у његов стан, где је овај примио честитања. Дошао му је честитати и кнез Никола. У подне био је свечан ручак што га је престолонаследник приредио у почаст јубиларову. Ту је кнежевић Данило изрекао врло срдачну здравицу војводи Пламенцу, који се одмах захвалио наздрављајући кнезу Николи и престолонаследнику. У вече је кнежевић Данило дао соаре, на ком су били и кнез, кнегиња Милена и кнегиња Милица. Око 11 сахати удалили су кнез и кнегиње, а мало за тим и остали гости, сви под пријатним утиском лепе славе. Јубилар војвода Пламенац добио је леп број писмених и телеграфских поздрава из различитих српских крајева.

— **Пре 25 година.** 22. јуна (4. јула) 1876. Турци покушаваше, да на Вражогрнцима пређу преко Тимока. Борба је трајала скоро цели дан и најпосле бише Турци одбијени. — Исти дан Рус Кирјејев пређе са бугарским добровољцима границу на Кадибогазу, али га Турци сузбију натраг и спале српско село Ново Корито. Пошто Срби добише потпору 23. и 24. јула уступе Турци, изгубивши преко 80 мртвих и рањених. — Исти дан предузимао је генерал Стратимировић са 4 батаљона, 1 ескадроном и 1 батеријом нападање на Белу Паланку, али га Турци по краткој борби сузбију и Срби одступе у велику нереду. — Исти дан пред зору ударе српски добровољци на Турску Рачу на ушћу Дрине, отму је и задобију многу храну турске војске. — Исти дан Кнез Никола пређе са црногорском војском херцеговачку границу и ускоро добију Црногорци тврђињицу Кључ —

23. јула (5. јуна) 1876. јака турска сила удари код Чучала на капетана Стевана Бивичкога и потисне га у Јанкову Клисуру, али он Турке опет сузбије. — Исти дан потпуковник Илија Чолак-Антић пређе границу код Рашке и ту се одмах заподене борба са Турцима, која потраја и сутра дан до једнога сата после подне. Турци најпосле уступе. Срби поруше турске куле и карауле на Рашкој, Борији и Голици и заузму земљиште све до Новога Пазара Добише неколико коња. — Исти дан код Балатуна на Мећашима и на Поповом Пољу била је крвава битка међу Србима и Турцима, у којој се особито одликовао пуковник Груја Мишковић. Турци су из Бијељине послали један батаљон под бимбашом Имзи бегом Сточевићем, да поврате од Срба Рачу. Срби пођу у потеру за батаљоном оним, да не би Турци отели храну, коју су Срби од Турака отели у Рачи. Из Бијељине пођу 2000 низама са батеријом топова у помоћ оном табору. Ту се страшно побише. Из Бијељине нападоше и остали Турци, да својима помогну. Срби опколише низаме и после крваве борбе сасвим их положише, тако да их једва нешто умаче по мраку у Бијељину. Турака погибе тај дан преко 700, рани их се преко 1300; међу мртвима био је и бимбаша Сточевић и више официра, као и Мухамед бег Алипашић, љути српски душманин. Срби заробише многе Турке. Један српски четовођа отео је турску заставу. Срби добише неколико стотина пушака, муниције, коња. Срба погибе и рани се 350. Одликовали се пуковник Ђока Влајковић, потпуковник Танасије Ћурчић, капетан Паја Путник. У турској војсци било је добровољаца Немаца и Мађара.

— **Босански исељеници.** Реџа Салиховић из Чаркова, допутовао је у Београд с још две породице босанских исељеника Мула Зарић, из Приједора, с још једном породицом босанских мухамеданаца допутовао је у Београд на путу у Турску.

Новости са стране.

— **Побољшање плате учитељима државних основних школа.** У нашем државном прорачуну за г. 1902. предвиђена је већа свота за регулисање плате учитеља државних основних школа с тим, да ће се они уврстити у ред државних чиновника, што до сада нису били, те ће као такови већ идуће школске године бити уврштени у XI. платежни разред, а најмања плата и у најгорем селу биће 1000 Круна, а с квинквеналима имаће изгледа и на приличну мировину.

— **Ухапшење грофа Потоцког.** Пољски племићи мало по мало почињу да пуне стране кривичне кронике и код нас. Пре неколико дана извршио је самоубиство варалипа Константин витез Коритовски, а сад будимпештански листови јављају, да је у Будимпешти ухапшен и гроф Хенрик Потоцки, који је заједно с Коритовским многе људе преварио и знатно оштетио. Гроф Потоцки купио је летњиковац од Павла Турчања, преписао га на себе, измудровавши, да ништа не плати за њега, па више одма је подигао зајам од 22.000 Круна на залмак. Турчањ дозна после да је преварен, те пријави грофа Потоцког полицији, која грофа ономад ухапси. Гроф Хенрик Потоцки, рођен г. 1868. у Бечу, најпре је био на војничкој стази, али ју је брзо напустио и за кратко време проћердао свој иметак од милијон форината. Дуго се потуцао по свету и све је ниже падао, док се на послетку није упознао с Коритовским, те су обојица варали. Родитељи грофа Потоцког су врло имућни и живе у Бечу, али се одрекли свог блудног сина.

— **Фалкаи ухапшен.** Разносач новаца код будимпештанске главне поште Фалкаи, који је са 40 000 Круна повереног му новца побегао у Америку, ухапшен је у Њујорку. Он је оданде писао на отвореној карти једном свом пријатељу, да му доведе у Њујорк жену и децу, те се тако издао и њујоршка полиција је на молбу будимпештанске полиције ухапсила Фалкаија, те ће бити доведен у Будимпешту, где ће му се судити.

— **Балон с крмом.** Питање о ваздушном балону с крмом одавно занима научењаке и до сада су многи покушаји учињени на том пољу. После грофа Цепелина држао је у Паризу у петак у јутру покушај са својим балоном ваздухопловац Санто-Димон. Његов балон има крму. По вестима из Париза покушаји су врло добро успели и Санто-Димон мисли да је решио питање о ваздушном балону, којим се може крманити.

— **Велика врућина.** У Америци још увек траје несносна жега, од које људи скапавају и усеви пропадају. У Њу-Јорку и источним државама Сједињених Држава нешто је попустила врућина, али је за то постала још јача на југу и западу Сједињених Држава. У четвртак је јављено из Чикага, да тамо термометар показује 102% Фаренхајтова (38·8°С.) у сени. То је највећа температура, која је тамо до сад забележена. Из три државе јављају чак температуру од 107° Фаренхајтових. Много се људи разболело, али је саразмерно доста мало од њих помрло Из многих држава јављају, да услед врућих ветрова жито и воће изгледа као да је спржено. — И у Лондону је завладала јака врућина. У петак око подне показивао је термометар у сени 90° Фаренхајтових (32° С.) Шест људи је већ умрло, а болесници све се више множе.

— **Нађен мамут.** Једна експедиција петроградске академије наука отишла је у Јакутск у Сибирију, да прими и отпреми у Петроград тамо у леду нађеног мамута. Ово је за науку велик добитак, јер је тај мамут тако добро сачуван као ни један од до сад нађених. Длака, кожа и месо су на њему са свим одржани, па чак и остатака непрокуване хране у желудцу. То је дакле за сад највернији тип ове големе животиње, која је живела онда, кад су још сви људи били у најпримитивнијем стању.

НОВИЈЕ.

Сарајево, 1. јула. Данас пре подне су отпутовали на отворење нове железнице министар Калаји, министар Хегедиш, аустријски министар трговине Кал, министар за Хрватску Чех, барон Апел, барон Кучера и неколико мађарских посланика и високих чиновника.

Приштина, 1. јула. Арбанаси с арбанаским башибозуцима напали Колашин тражећи пушке из Србије. Има убијених и рањених Срба. Многи су везани и спроведени у Митровицу, где их злостављају. Цркву и школу колашинску претресли су тражећи пушке, а претресаће и сва остала села.

Варна, 1 јула. На растанку у еуксиноградском двору наздравио је кнез Фердинанд Русији, као творцу Бугарске и бугарске војске, цару и руској војсци. Велики кнез Александар одговорио је здравицом бугарској војсци, кнезу Фердинанду и руско-бугарском побратимству оружја.

Берлин, 1. јула. Министар унутарњих дела послао је на берлински магистрат службено позив да скупштина варошких представника бира на ново начелника, с изричном напоменом, да цар није хтео потврдити Кауфмана.

Лондон, 1. јула. Лорд Солсбери изјавио је на повереницу једне скупштине да су Бури охрабрени говорима бурских пријатеља у Енглеској, али је влада чврсто одлучила, да рат с успехом заврши.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Мостар, 2. јула. Заједнички министар финансија Калаји је са својим гостима: министрима Хегедишем и Калом у недељу у јутро наставио пут из Сарајева у Мостар, камо су стигли у ½5 сахати. Јутрос су отпутовали у Габелу.

Салцбург, 2. јула. Јучерашње свечаности поводом открића споменика царици и краљици Јелисавети завршене су сјајном бакљадом и серенадом. Данас после подне био је пријем, а затим се Њ. В. цар и краљ одвезао на главни трг, где је споменик откривен.

Крадок, 2. јула. Енглези су данас погубили. Кеце-а, кога су оптужили због убиства и издајства.

Бломфонтен, 2. јула. Пуковник Бродвид, је у Рајцу заробио 29 Бура, међу њима бурске генерале Клонве-а и Веселса и команданта Овала. Генерал Девет се спасао.

Преторија, 2. јула. По телеграму лорда Киченера, енглеска војска је заробила сву оранжко-трансвалску владу, само се председник Стејн спасао.

Трговина.

Нови Сад, 2. јула 1901.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	— — 14 К.	80 — —	п
Жито ново друге каквоће	— 14 „	— — —	„
Зоб — — — — — — — —	13 „	80 — —	„
Јечам нови — — — — — —	12 „	40 — —	„
Кукуруз нови окрњен — — —	10 „	— — —	„
Пасуљ бели — — — — — —	13 „	— — —	„
Пасуљ жути — — — — — —	12 „	80 — —	„
Вика — — — — — — — —	17 „	— — —	„
Мухар — — — — — — — —	16 „	— — —	„
Проја — — — — — — — —	9 „	— — —	„
Вуна — — — — — К.	— 130 —	— — — — —	

Све од 100 кл.

†

Свима својим сродницима и пријатељима овим јављам, да ћу давати

ГОДИШЊИ ПАРАСТОС

мојој непрежаљеној супрузи

АЛЕКСАНДРИ

у четвртак 5. јула пре подне у ½11 сати у св. јовановској цркви.

У НОВОМ САДУ, 1. јула 1901. г.

Милан Јовановић,
учитељ.

Огласи.

Ш. С. 209.
през. ех. 1901.

Стечај.

Ради попуњења упражњеног места редовног учитеља (учитељице) за мађарски језик и земљопис а по околностима и за друге предмете у српској вишој девојачкој школи у Сомбору, овим се расписује стечај.

Молбенице за ово место имају се **најдаље до 25. јула (7. августа) 1901.** године срп. прав. нар. Школском Савету у Карловцима поднети.

Молитељи (молитељице) имају доказати, да су Срби (Српкиње) православне вере, да су оспособљени за грађанске школе односно да су бар испитани и оспособљени учитељи (учитељице) и да потпуно владају српским језиком. У случају, да дотични немају стручнога оспособљења за грађанске школе, дужни ће бити и ово после избора у року, који им се буде одредио, себи набавити.

У дужност изабранога спадаће односне предмете у најмање 20 седмичних часова предавати.

Плата редовном учитељу је према §-у 7. уредбе о српским вишим девојачким школама од 1872. године, а спомоћном учитељу 1600 круна годишње без станарине и петогодишњег доплатка.

У **Карловцима**, 25. јуна (8. јула) 1901. год.

280 2—3 **ПРЕДСЕДНИШТВО**
срп. прав. нар. Школског Савета.

Ш. С. $\frac{211.}{през.}$ ех 1901.

Стечај.

Ради попуњења једног упражњеног питомачкога места у стип. **заклади Василија Теофановића**, основаној пок. Александром Теофановићем из Будимпеште за ученике и ученице срп. учитељске (учитељичке) школе сомборске.

Стипендија износи 50 круна месечно или 500 круна на школску годину.

Стеченици (стеченице) без обзира на место рођења морају исправно доказати, да су Срби (Српкиње) православне вере, да су сиромашнога стања, да су здрави и крављим богињама накаламљени.

Првенство имају они сродници тестаторови, који исправно докажу, да су у првој линији потомци деде тестаторова Данила Теофановића из Крњаје, било у мушкој било у женској му лози. Ако се два сродника пријаве првенство има ближи. Ако се пак више сродника пријаве, који су у истом степену род с тестаторовом децом, то ће се приход од главнице на исте поделити, без обзира хоће ли тиме појединa стипендија изнети 500 круна годишње. Само ако рођаци не би цео приход исцрпили, или их у опће не би било, имаће права на стипендију и други кандидати.

Молбеницу ваља упутити и поднети срп. прав. народном Школском Савету **најдаље до 18. (31). јула 1901.**, а привити треба уз исту осим горњих исправа о народности и вери, имовном и здравственом стању, евентуално сродству још и школске сведоџбе од последње школске године с тим, да се у молбеници има казати, камо да се достави овопредметна одлука Школскога Савета са односним списима.

У **Карловцима**, 26. јуна (9. јула) 1901. године. —

279 2—3 **ПРЕДСЕДНИШТВО**
срп. прав. нар. Школског Савета.

180 ЈУТАРА ЗЕМЉЕ

продаје штедионица у Ст. Пазови, са повољним условима.

Иста земља је у 2 парцеле комасирана. 283 1—3

Стечај.

На темељу решења управног одбора српског црквеног певачког друштва у Великом Бечкереку овим се расписује стечај на упражњено место друштвеног хоровође.

Првенство имају свршене конзерватористе за хоровођу оспособљене.

Изабрани хоровођа дужан је чланове певачке дружине а и школску децу местних српских школа обучавати у световном и црквеном појању и друштвеним хором управљати.

Годишња плата је 1200 круна.

Молбе, поткрепљене сведочбама, имају се до 1. августа о. г. по нов. кал. потписаном поднети.

У Вел. Бечкереку, 12. јуна 1901.

Данило Панић,
264 3—3 председник.

Мануфактурна трговина

К. МАТИЋ

у Новом Саду

треба два помоћника, који су вешти продавци. Ступити могу 1. августа. 275 3—3

Добрих сатова јефтино
са 3-годишњом писменом гаранцијом
разашиље приватним особама
ХАНСА КОНРАДА
творница сатова
157 31—100 и
извозна кућа
у **Бриксу** (Чешка)

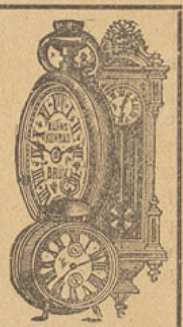

Добар ремонт. сахат од никла 3 ф. 75
Ремонт сахат од чиста сребра 5 ф. 80
Ланац од чистог сребра 1 ф. 20
Сахат будиљник од никла 1 ф. 95
Моја фирма одликована је са ц. к. орлом, поседује златне и сребрне изложбене медаље и хиљадама изјава признања.
Илустровани ценовник бадава и бесплатно.

5.890 szám tkv. 1901. 289 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Zsivics Szteván és Zivics Daniló deszpot-szent-iváni lakosok végrehajtatónak Popin Velemir Despot-szent-iváni lakos végrehajtást szenvedő ellen 62 és 100 kor. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a deszpot-szent-iváni 570 sz. betétben A I. 1—2 sorsz. a. felvett 77 ö. i. sz. házból és 2 hrsz. beltelekből Popin Velemirt megillető $^1/_4$ jutalékra az árverést 741 koronában ezzenel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1901. évi augusztus hó 21-ik napjának d. u. 3 órakor** Dszentiván község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 74 kor. 10 fil. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz 42 §.-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügymin. rend 8. §.-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken, a kir. törvszék mint tkvi hatóságnál 1901. évi junius hó 4-ik napján.

Petrovics Valér, s. k.
kir. törvszéki biró

6750. szám tkv. 1901. 285 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Szlankamenacz férj. Paunics Mária ujvidéki lakós végrehajtatónak Szlankamenacz Katalin özv. Ognyánovics Péterné, és trsai végrehajtást szenvedők ellen 30 kor. tőkekövetelés és jár. iránt végrehajtási ügyben az ujvidéki 2129 sz. jzvben A II. sor 3529—3530 hrsz. 2399 ö. i. szám alatt felvett Szlankamenacz férj. Paunics Mária és Szlankamenacz Katalin nevén álló ház beltelekre az árverést 1500 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1901. évi augusztus hó 10-ik napjának d. u. 3 órakor** az ujvidéki kir. törvszék mint tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megálapitott kikiáltási áron alul is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsáranak 10%-át vagyis 150 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX tcz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleg s elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. trszék mint tkvi hatóság Ujvidéken, 1901. évi junius hó 27-ik napján.

Sándor, s. k.
kir. tszéki albiró.

4012 szám tkv. 1901. 286 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy özv. Mihajlovics Helén ujvidéki lakos végrehajtatónak Birovlyev Vásza gyurgyevoi lakos végrehajtást szenvedett ellen 450 Korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében úgy a csatlatkozott Fischer Bernát javára 69 frt. és 471 frt. 59 kr. tőke és jár. erejéig végrehajtásilag bekebelezett követelése kielégítése végett a titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság területén a gyurgyevoi telekkönyv 4762 számú lapján felvett Birovlyev Vászó nevén álló E. 353 hrsz. 400 □-öl heréskert 91 Korona B f. I. 117 hrsz 800 □ öl szántó 180 Korona C f. I. 119 hrsz hold szántó 359 Korona és D 129 hrsz. 1 hold 129 □ öl kaszáló 393 Korona becsárban nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul 1901 évi augusztus hó 8-ik napjának d. e. 10 órája Gyurgyevó községházához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár melynek 10% venni szándékozók készpénz en vagy az 1881. évi LX. 60. t cz 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333 sz. J. M. rendelet 8. §-ában kijelöl óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges szabályszerü elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap a másodikat 30 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli m. kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1901. évi április hó 5-én.

Ján s. k. kir. aljbiró.

4011. szám tkv. 1901. 287 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi hogy özv. Mihajlovits Helén ujvidéki lakos végrehajtatónak Birovlyev Vásza végrehajtást szenvedett ellen 450 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében úgy csatlakozott Fischer Bernáth javára 69 frt. és 471 frt. 50 kr. tőke és jár. erejéig végrehajtásilag bekebelezett követelések kielégítése végett a titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság területén a gyurgyevoi telekkönyv 1677 számú lapján felvett Birovlyev Vásza és Birovlyev Mita nevén álló 389 ö. i számú ház és 800 □-öl beltelek 731 korona becsárban az 1881. LX t. cz. 156. § a pontja értelmében nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul 1901. évi augusztus hó 8-ik napjának d. e. 9 órája Gyurgyevo községházához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alol is el fog adatni. —

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. számú J. M. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 60. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál előleges elhelyezéséről szabályszerü elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat két egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap a másodikat 30 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli m. kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1901 évi april hó 5-én.

Ján s. k. kir aljbiró.

4013. szám tkvi 1901. 288 1—1

Kivonat az árverési hirdetményből.

A titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi hogy Mihajlovits Helén ujvidéki lakos végrehajtatónak Birovlyev Tósa gyurgyevoi lakos végrehajtást szenvedett ellen 450 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében úgy a csatlakozott Fischer Bernáth javára 69 frt. tőke s jár., Meszer Salamon javára 7 frt. tőke s jár., Dr. Davidovacz Milán javára 50 frt. tőke és jár., Sztrasser és Kőnig czég javára 310 frt. 50 kr. tőke s jár., ugyanannak javára 195 frt. 50 kr. tőke és jár. erejéig, Hercz Ármin és fiai budapesti czég javára 148 frt. tőke és jár. erejéig és Pilischer Hermann 180 kor. tőke és jár. erejéig végrehajtásilag bekebelezett követelések kielegitése végett a titeli kir. jbiróság mint tkvi hatóság területén a gyurgyevoi tkv. 1742. számú lapján felvett Birovlyev Tósa nevén álló A f. 117 hrsz. 1 hold szántóra 359 korona becsárban a gyurgyevoi tkv. 1724. számú lapján felvett Birovlyev Tósa nevén álló C. f. I. 70 hrsz. 1 hold szántó föld 350 korona becsárban és a gyurgyevoi telekkönyv 1749. számú lapján felvett Birovlyev Tósa nevén álló C f. I. hrsz. 1 hold szántó 154 korona becsárban nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul 1901. évi augusztus hó 8-ik napjának d. e. 10 órája Gyurgyevó községházához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben. vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és 1881. évi 3333. számú I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat két egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap, a másodikat 30 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli kir. adóhivatalnál lefizetni.

Kelt Titelen, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1901. évi április hó 5-én.

Ján s. k. kir. aljbiró.

Највеће стоваришне машини на у јужној Угарској.
Велики избор.

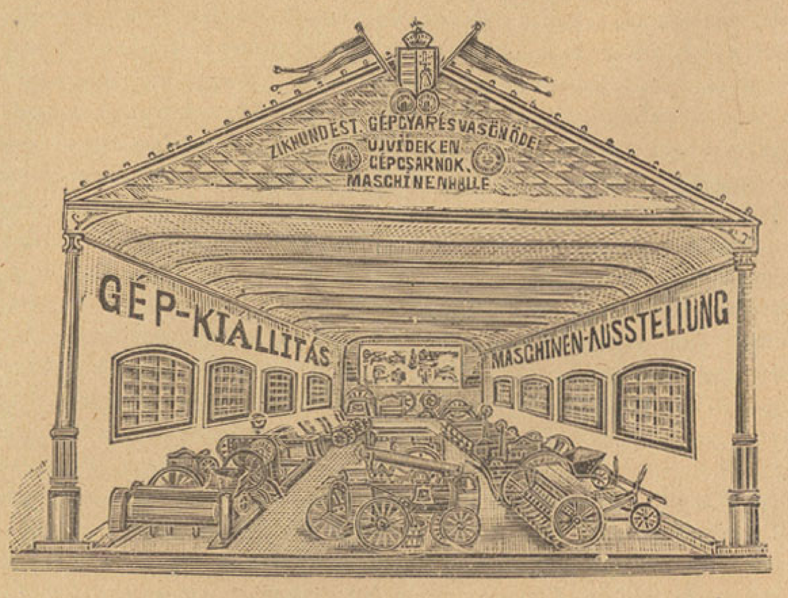

Награђено првом наградом
на темишварској пољопривредној (јубиларној) изложби машина 1901.

П. Н.

Част нам је нашим поштованим муштеријама и п. н. публици најпонизније јавити, да смо у непосредној близини колодвора у сопственој кући, **Петефијева улица бр. 94**

велику сталну изложбу машина

и добро снабдевено стовариште сваковрсних

машина и њихових делова подигли.

Уједно смо слободни најпонизније до знања ставити, да смо већ од дужег времена, ради брже послуге ваших поштованих муштерија, у Бачкој Кули, Старом Бечеју, Руми и Старој Пазови, наше филијале отворили, у којима увек добро снабдевено стовариште пољопривредних машина и техничких артиклова у изобиљу имамо.

Напослетку благодаримо на досад повереном нам поверењу и наклоности, молимо, да нас и у будуће са цењеним порукама удостоје, у којој прилици ми обећавамо најсолиднију и најбржу послугу.

С особитим поштовањем одани

ЦИКМУНД и друг
284 1—4 новосадска творница машина и ливница гвожђа

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.